

DE REFORMATIONE
RELIGIONIS
CHRISTIANÆ
Per Ministros Euan-
gelicos introducta
DELIBERATIO.

*A Studiosis quibusdam iuuenibus ex
Dania & Noruegia Regis extra Pa-
triam literarū gratia, degentibus.*

Proposita Professoribus Academiae
Hafniensis, Anno. 1602. 1. Oct.

*Editione hac secunda in titulos
& capita distincta.*

Permiffu Superiorum.

CRACOVIAE,
Ex OFFICINA Nicolai Lob.

M DC VI.

❧ ❧

TYP OGRAPHVS LECTORI.

Quid deliberatione ista contineatur
candide Lector, ex serie capitum
libelli huius colliges, quorum summa
mox ponetur post præfationē. Tu lege
& expēde singula, inuenies plus quam
æquam esse huiuscemodi consultatio-
nem, facileque illud simul cognosces,
prætensam istā Reformationē, minimē
à Spiritu sancto profectā. Neque enim
id quisquam instituit, quod vel Iustitiæ
ipsi repugnet; vel Schysmatum sit in
Ecclesia Seminariū; vel cū tam violenta
conuulsione populi Christiani coniun-
ctum; vel tot pessimis artibus, tum calū-
niādi, & doctrinā ipsam maiorū, & pri-
mos eius pastores, tū scripturas ipsas sa-
cras deprauandi, imbutū; vel quod post
tot demū sæcula, nouam doctrinā inue-
hat; eamq; & totā inconstantē, & plurib⁹
antiquis heresibus aspersam, & infinitis
nouis erroribus porā aperientē; vel qd
deniq; , ex quo semel capit, per omnia
profecerit in peius. Quæ tamē vniuersa
simul in Reformatione ista reperire da-
tur. Interim vale, & ita delibera vt ve-
ritatem assequare ac confectere.

P R Æ F A -

PRÆFATIO.

CONSULTATIONEM hanc nostram, piè Lector, superioribus annis doctissimis Præceptoribus nostris Hafniensis Academiae Professoribus misimus, rogantes, ut, pro singulari sua sapientia, salutare nobis consilium impertirentur. Eam à quibusdam interceptam fuisse cognovimus, ut nō tantum responsum intere: nullum retulerimus; sed etiam, ob eandem, Sereniss. Regem nostrum interpellatum, querelasque de nobis, aliisque Viris bonis, & de iuventute bene meritis, depositas fuisse intelleximus. Ne itaque quisquam aliud in ea contineri suspicetur, quàm quod ab omnibus legi & sciri velimus; neque quisquam arbitretur sine iusta causa nos de religionis reforma-

tione ab Evangelicis facta, suspici-
onem mouere : epistolam nostram,
cum bona Dominorum Professorū
gratia, immo laude, typis commen-
dandam duximus. Hoc sicut illis
minimè ingratū fore existimamus,
Et hac ratione citius nos optatum
responsum impetraturos speremus;
ita deliberationē nostrā, tam iustā,
minimè à quoquam Vitio nobis
vertendam confidimus. Pium au-
tem Lectorem rogatum volumus,
ne ante rem bene perspectam, de
causa nostra grauius aliquid statu-
ere velit; sed responsum doctissimo-
rum Virorum nobiscum, tanquam
de communi causa, expectare non
grauetur. Nam si difficultatibus
satis fecerint, etiam nos non inuti-
cedemus, Et cum reformationis
istius auctoribus atque fautoribus
in gratiam redeamus.

INDEX

INDEX SEV SVM- marium Capitem huius li- belli & deliberationis.

Causa deliberationis huius in-
stituta, qua bipartita propositi-
one concluduntur. Cap: 1

PRIMA PARS Deliberationis.

Quid de Maiorum fide ac religi-
one inquirentes extra patriam in-
uenerint. Cap: 2

Quid contra de Auita Religionis
Reformatione ab Euangelicis facta
inquisierint, inuenerintq; 3

1. Quod reformatio ista à priuato
monacho amulatiõe permoto, con-
tra ordinẽ Iuris tam diuini quàm
humani, introducta fuerit. 4

2. Quod per secessionem & Schisma
in Ecclesiam inuecta fuerit. 5

3. Quod magnã vim tum Ecclesia

ipsi Deitum Christianis Regnis intulerit. 6

4. Quod malis artibus Variis instituta profecerit. 7

Ars prima Reformata religionis mala, calumniis Variis Maiorum doctrinam denigrare.

Calumnia in Doctrinam auitam Undecim. 8

Ars secunda, Calumniis Variis summū Ecclesie pastorem traducere.

Calumnia tales 4. 9

Ars 3. Scripturas ipsas sacras Variè, Vel corrumpere Vel mutilare. 10

5. Quod Reformatio ista, non t. m auitam fidem reformarit, quàm nouam doctrinam inuexerit, eamq; inconstantem, Variis haeresibus antiquis aspersam & omnibus nouis erroribus portas aperientem. 11

Quod nouā doctrinā induxerit. 12

Quod

<i>Quod inconstantem.</i>	13
<i>Quod antiquis hæresibus aspersam.</i>	14
<i>Hæreses antiqua 16. per Reformationem istam innovata.</i>	15
<i>Quod omnibus erroribus novis portas aperientem.</i>	16
<i>6. Quod ex ista Reformatione omnia in peius profecerint.</i>	

SECUNDA PARS DELIBERATIONIS.

<i>Deprehensa fraude prætensa Reformationis, quid de Veritate inquirenda deliberarint. Cap:</i>	17
<i>Semper esse Veritatem Dei in terris.</i>	18
<i>Semper Veritatem Dei in Ecclesia spectabili inueniri.</i>	19
<i>Nullam esse in terris Ecclesiam præter Visibilem, eidemque omnes promissiones quæ ad Ecclesiam per-</i>	

<i>tinent esse factas.</i>	20
<i>Respondetur ad contraria.</i>	21
<i>Concluditur securissimè ab Ecclesia Catholica Veritatem peti si errare nolumus.</i>	22
<i>Quæ Videatur hoc tempore Ecclesia Dei Catholica, à qua sit Veritas petenda.</i>	23
<i>Cōclusio totius Deliberatiōis.</i>	24

STVDIOSI

REGNORVM DA-

NIAE ET NORVEGIAE

Extra Patriam per diuersas Uni-
uersitates studiorum gratia dispersi

Doctissimis Hafniensis Acade-
miae Professoribus S. D.

C A P: I.

Causa deliberationis huius institu-
ta, quae bipartita propositione
concluduntur.

ET S I turpe videtur, Viri
ornatissimi, Christianum ho-
minem fidem suam in dubium
vocare; parumque prudentis vi-
ri existimatur, de fide quaestionem mo-
uere, quae ipsa hasitatione deperit, &
euanesceat: quia tamen in hoc calami-
tosum saeculum incidimus, quo, Ma-
iorum fide vndique oppugnata, tot de

De Reformatione

religione introducuntur quæstiones, & quocunque nos vertimus, tot obtruduntur reformationes inter se dissidentes, ut nullus modus nouorum dogmatum futurus apud eos videatur, qui semel auitam fidem reformandam susceperunt: in eorum nos sententiam descendere tandem coacti sumus, qui suadent, ut quisque ubi maturiorem ætatem iudicandis rebus idoneam, attigerit, fidem suam, qua à teneris annis imbutus est, iusto examini subiiciat; eamque ad rectas fidei notas, quasi ad lydium lapidem, expendat, probetque, num plane ea sit, quæ à Christo Domino, Sanctisque eiusdem Apostolis prædicata, atque ab initio per orbem promulgata fuit; & cum quâ consistere omnino tutum sit, ubi in tremendo iudicio solis Christi fidelibus salus æterna decernetur.

Cum enim vnica sit Christiana fides, sui semper similis, ex qua salus sperari debet; eaque toties in aliam atque aliam transformetur, quoties vel vnus in ea articulus immutatur: necesse est magno in discrimine versari

omnes,

Religionis Christiana

omnes, qui in tanto religionis dissi-
dio, opinionumque diuersitate, parti
alicui obstinatè adhærent, quam nec
dum firmiter fundatam esse perspexe-
rint. Tum etiam tales à sacra Scriptura
reprehenduntur, cùm eos asserit leues
corde esse, qui citò credunt.

Non interim ignoramus quàm ardua
res sit, quā animo versamus: quàmque
perniciosū sit hic errare, vnde eterna sa-
lus in discrimē vocatur. Ne igitur quid
temerè attentemus, cum doctioribus
consilia nostra conferre oppidò deside-
ramus; vt etiam eorum sententia no-
bis, in tanta re, veritas comprobetur.

Et si nusquam, in tam cultis regioni-
bus, desint nobis viri probi & eruditi,
cum quibus conferre de his potuisset-
mus, ad vos tamen, Viri doctissimi,
quorum doctrina & integritas satis no-
bis perspecta est, in hac nostra delibera-
tione accedere potissimū vīsum est;
quod vobis, præcæteris, propter com-
munem patriam, eosdemque Maiores,
curæ fore non dubitemus, qua fide ac
religione, verane an fallā instituti, in
patriam reuertamur. Vos itaq; iterum

arque

atque iterum rogatos volumus, ut hanc nostram consultationem cognoscere, nobisque salutare consilium, quo subnixi, vobiscum aliquando ante æternum Iudicem securè consistere valeamus, pro vestra in Deum pietate, impartiri dignemini.

Ut autem in quibus hæc nostra consultatio versetur intelligatis, primum quid quæsiuerimus, quiduc inuenerimus; tum quid consilij coeperimus, qua breuitate res patietur, exponemus. Multa siquidem vestræ eruditioni relinquenda videmus, ut epistolæ nostræ modum statuamus.

PRIMA PARS
Deliberationis.

CAP: II.

Quid de maiorum fide ac religione inquirentes extra patriam inuenerint.

Primum diligenter inquisiuius, quæ ratio fidei ac religionis Maiorum nostrorum fuerit; idque non tantum ab his à quibus tractam nouimus, verum etiam ab illis, qui tempora
huius

Religionis Christiana.

huius reformationis præcefferunt, vel deinceps eandem docuerunt, aut scriptis defenderunt; tum etiam à viris eruditis earum nationum, vbi eadem adhuc viget. Intelleximus autem nihil in ea diuersum extitisse ab ea fide ac religione, quæ in Dei Ecclesia supra, vel infra annos mille in orbe viguit apud Christianos; atque perbellè in omnibus eam probatorum Conciliorum decretis ac definitionibus, Sanctorumque Patrum, quos Deus Ecclesiæ suæ Doctores dedit, scriptis consentire: atque adeò longè aliam fuisse ab ea, quæ in Evangelicorum Doctorum libris, & communiter in pulpitis apud nostrates, tanquam maiorum, depingitur.

C A P: III.

Quid contra de auita religionis reformatione, ab Evangelicis facta inquisierint, inuenerintq.

DEinde eadem diligentia inquisimus de Reformatione Auitæ religionis facta; à quibus, qua occasione,

B

& qua-

& qualiter perfecta fuerit, quemque euentum habuerit. hic quid inuenerimus, quidue alij de his senserint bona fide in mediū adferemus, quòd his magna pars consultationis nostræ constet.

C A P: IV.

1. Quòd reformatio ista à priuato monacho amulatione permoto, cōtra ordinem iuris & diuini & humani introducta fuerit

IN primis cognouimus eam reformationem à D. Martino Luthero priuato Monacho, amulatione quadam prouocato, & nihil minus quàm tale quid initio meditati (vt ipse scripto confessus est) suggestam: politica verò potestate, vel populari motu deinceps institutam atque confectam esse; & quidem ita, vt fides atque religio Maiorum nostrorum, totiusque Christianismi, in præiudicium tum totius Catholicæ Ecclesiæ, ordinariorumque Episcoporum, atque Pastorum, sine Sinodo, indicta causa, sine iudiciali ordine, ab ipsismet accusa-

accusatoribus condemnata, atque mutata sit.

Hanc rationem iudicij, pij omnes, vt iuri tum diuino, tum humano contrariam, damnant, ita alienissimam autumant, negantque Spiritum eam suggerere, aut probare potuisse, cum & iniustam, & eis semper familiarem fuisse constet, qui prætectu reformationis, Christianam fidem labefactare, atque euertere sunt conati.

C A P. V.

1. *Quod per secessionē & Schisma in Ecclesia inuecta fuerit.*

DEinde inuenimus eam reformationem, vbi in terris consisteret, locum non reperisse, nisi vniuersalis Ecclesiae Christi unitatem dissolueret, nouamque sibi Synagogam, extra totius Ecclesiae cœtum, cogeret, quæ, repudiata matre, pessimo exemplo sibi soli Ecclesiae Christi nomen arrogaret. Exemplum talis reformationis aliquando in Ecclesia instituta requirunt boni o-

Ioan. 17

Eph. 4.

innes; quod cum non inueniant, nulla-
que causa cuiquam iusta esse possit
Dei Ecclesiam scindendi: non possunt
non suspectam habere; presertim cum
Christus, ad passionem suam iturus,
tam sollicitè pro suis orauerit, ut sint
vnum, sicut ipse cum Patre vnus est.
Et Apostolus mandet Ephesiis, ut soli-
citè seruent vnitatem Spiritus. Et quid
mirum tantopere fidelibus commen-
datam esse vnitatem? cum eos qui ab
vnitate Ecclesiæ recedunt exacerescere
necesse sit, non secus atque ramos à
trunco auulsos. Non enim extra Ec-
clesiam viuitur: neque Ecclesia diui-
sa esse potest.

C A P: VI.

*3. Quod magnam vim tum Eccle-
siæ Dei tum Christianis Regnis
intulerit.*

Tertio eandem reformationem ma-
gnam vim tum Ecclesiis, tum re-
gnis Christianis intulisse perspeximus.
Nam Christianum populum à suis or-
dinariis

dinariis pastoribus, atque Episcopis, sub quibus vixit, ex quo ad Christi fidem conuersus fuit, ad alienos non vocatos auertit : ipsos autem antiquos Ecclesiae pastores, religiososque viros, vt potuit, partim trucidauit, partim carceribus inclusit, partim, vi facta, in exilium egit. Tempia denique, altaria, piaque loca, pietati, diuinisque rebus à piis Maioribus consecrata, violauit, diripuit, euerit, soloque æquauit, eodem modo quo olim fecere impij Ariani, & eorum similes.

Nec minus regna perturbauit. Nam subditos contra suos Principes ac Dominos commouit, excitauit, armauit. Principes enim Germania mouit contra suum Imperatorem : Rusticos diuersis in locis, contra suos Dominos : Hugonotas in Gallia contra suos Reges : Scotos contra suam Reginam : Belgas contra suum Regem : & Suecos hodie contra Regem, regniq; heredem. Quid, quòd ipse huius Reformationis Euangelista Turcæ classicum cecinerit, docens contra Turcam præliari, esse Deo repugnare : immò Turcam eiusq; imperium

perium, longè præstare Christiāis Principibus, eorumque imperiis?

Quantum autem hac sua doctrina profecerit, res ipsa declaravit. Nam & eius sectæ homines firmamēta aliquot Christianismi Turcis prodiderunt, & magnæ turmæ talium Christianorum sub Turcæ signis contra Christianos hodiè militant, multoq; plures eundem auidè in Germaniam expectant, quæ omnia non reformationis, sed deformationis Christianismi certa sunt signa.

C A P: VII.

4. Quod malis artibus Variis instituta profecerit.

Quarto, vt Reformatio illa non ordinaria via incescit, qua Ecclesia Dei in religionis controuersis disceptandis, moribusque reformandis vti conlueuit; ita neque Christianis, aut saltem honestis mediis vſa esse perhibetur. Obiicitur enim illius Reformationis Ministris, quòd, vt suam reformationem intruderent, Maiorum doctrinam, primosque Ecclesiæ Pastores calum-

calumniis ac mendaciis traduxerint: Scripturas sacras partim mutilauerint, partim falsa interpretatione corruerint: Imperito denique populo, tum his quæ in Auitam religionem confixerant, tum suis paralogismis, falsisque rationibus, tenebras offuderint, eodẽque miserandũ in modum deceperint.

Euidentiæ sanè sunt hæc malorum artium argumenta, & à multis litteris consignata, vt ea negare difficile sit, nos pauca attingemus, quæ ad præsentem nostram deliberationem sufficere possunt, vt ea nobiscum ponderetis.

C A P: VIII.

Ars prima Reformatæ religionis mala: Calumniis Variis Maiorum doctrinam denigrare.

QUANTUM ad Christianam doctrinam Maiorum, in multis eam culpabant, aliis eandem defendentibus.

I. Calumnia.

Aiebant Euangelici reformatores, doctrinam fidei Auorum, non Verbo Dei,

De Reformatione

sed humanis , niti traditionibus , ac
somniais. Pernegant hoc Maiorum de-
fensores ; ostendentes apud eos semper
doctum fuisse omnem doctrinae ratio-
nem, quæ fidelibus traditur, verbo Dei
cōtineri: quod & iam declarauerūt Tri-
dentini Concilij Patres in suo ad Paro-
chos Catechismo.

*Cat: in
Proëio:*

2. Calumnia Doctrinae.

Aiebant illi , Maiorum fidem sensim à
veritate deflexisse , & in multis articu-
lis corruptam esse. Contra contendunt
hi , doctrinam fidei ac morum , prout
ab Apostolis tradita fuit , per omnia in-
tegram inuiolatamque in visibili Chri-
sti Ecclesia in hunc usque diem perse-
uerasse ; purumque Christi Euangeliū
Maioribus nostris , vt aliis gentibus,
prædicatum fuisse ; idemq; , cum toto
Christianismo tenuisse , vt in vilo arti-
culo doctrinam mutatam fuisse , nec
dum Euangelici illi Doctores probare
potuerint:

3. Calumnia:

Aiebant illi , Maiores credidisse homi-
nem solis naturæ viribus posse opera
bona

bona ad salutem vtilia exercere. At hi non Maiorum, sed Pelagianorum hoc commentum esse respondent, quod Maiorum Ecclesia ab initio damnauit: Maiorum autem, totiusque Ecclesiae perpetuam doctrinam fuisse: hominem suis viribus, ne quidem bonum, ut oportet, cogitare posse, nedum facere; sed omne opus bonum Deo gratum ex Christi gratia proficisci, Deo praeueniente, & adiuuante hominis voluntate.

4. Calumnia.

Aiebant illi, Auitae fidei cultores, neglecta Christi iustitia, voluisse se sua iustitia coram Deo iustificare, iustosque esse. Negant hi, ut qui semper crediderint, & cum tota Ecclesia docuerint; iustitiam quae ex naturae viribus habetur, nihil apud Deum valere: eam autem solam Deo placere, salutisque efficitricem esse, quae homini propter Christum in iustificatione donatur; cum illi, remissis peccatis, donum fidei, spei & charitatis à Spiritu sancto infunditur, quo homo interior rectus, ac Deo conformis efficitur.

De Reformatione

5. Calumnia.

Aiebant illi, Maiores voluisse non gratis propter Christum, sed propter sua merita apud Deum iustificari. Hi autem calumniā hanc à Maioribus suis amolientes, docent eos constanter credidisse, quemque Dei solius misericordia, propter Christi merita iustificari: ante iustificationem verò nulla bona merita esse posse.

6. Calumnia.

Aiebant illi, Maiores internam suam iustitiam Dei iudicio in iustificatione opposuisse, ut propter eam peccata illis remitterentur. Hi falso hoc illis affingi querunt, cum etiam hodie per totum orbem credat eadem Ecclesia, peccata tantum propter Christi merita iniusto remitti, & simul iustitiam donari, cum per Spiritum Sanctum intus secundum Deum, renouatur; qua renouatione coram Deo formaliter iustus fit: ante remissionem vero peccatorum nullam esse hominis iustitiam; sed Christi merita homini applicari gratis, ut propter

ea iusti-

ea iustificetur per remissionem peccatorum, & iustitiæ infusionem.

7. Calumnia.

Aiebant illi, Maiores non ex Christi meritis, sed ex suis bonis operibus vitam æternam sperasse. Contendunt hi id ab eorum mente alienissimū fuisse; cum nulla nisi ex Christi meritis, hominis merita esse; & ex solis Christi meritis ius æternæ hereditatis accipi crediderint. Cum interim promittat Deus vitam æternam bona facientibus ut operum mercedem; etiam eo titulo eandem & quidem maiori cumulo sperari posse docuerunt; præsertim cum Deo placet ita coronare dona sua in fidelibus propter Redemptoris merita, & suæ liberalitatis propositum, in hac autem doctrina nihil esse inconueniens, si benè expendatur.

8. Calumnia.

Aiebant illi, Maiores diuinum honorem in Sanctos, eorumque imagines, cum summa Dei iniuria, transtulisse. Hi impietatem hanc per summam calumniam maioribus impingi demonstrant.

stant. Nam illos cum toto Christianismo sensisse exploratum habetur, nullum alium honorē Sanctis deferri posse, quàm qui piis in terris hominibus ritè defertur: neque eorum imaginibus alium honorem delatum, quàm qui signis, ut ipsam rem repræsentant, oculisque subiiciunt, conueniat. Sanctos vero vicissim, pro sua caritate, ea uiuentibus præstare, quæ uiui poterant; & quidem efficacius multoque copiosius, prout nunc bonorū omnium fonti sunt coniunctiores.

9. Calumnia.

Aiebant illi, Maiores nostros humanis inuentis Sacramentariam vim attribuisse. Hi id ita esse pernegant. Nam tantum septem illa Sacramenta, quæ à CHRISTO instituta, atque ab Apostolis Ecclesiæ tradita sunt, pro Sacramentis habuerunt, sicut ea semper habuit Catholica Ecclesia: hominibus autem negauerunt potestatem Sacramenta instituendi. Porro rebus, quæ in Ecclesia benedici solent, vim Sacramentalem non tribuebant, sed id tan-

tum, quod illis Ecclesiæ oratio conferre potuit.

IO. Calumnia.

Aiebant illi, Missæ sacrificium à Romanis Pontificibus, ad questum faciendum, opesque cumulandas excogitatum fuisse. Id hi contumeliosè confictum esse, asseuerant; cum constet illud longè antiquius esse illis Pontificibus, quibus illi hoc commentum attribunt; utpote à CHRISTO in vltima cœna institutum, & ab Apostolis Ecclesiis traditum, prout tota antiquitas testatur; ut iam inde tum in Græca, tum in Latina Ecclesia per totum Christianum orbem, in hunc vsque diem, Deo, pro viuis & fidelibus defunctis, sit oblatum, iuxta per antiquam Malachię prophetiam.

Malachi

II. Calumnia.

Aiebant illi, Maiorum tempore Sacerdotes, per summam iniuriam, Calicem Domini popularibus eripuisse, ut sic dignior appareret Sacerdotum status in Ecclesia. Hi etiam hanc contumeliam à Sacerdotibus propulsant, docentq; ad

De Reformatione

Sacrificij rationem sp̄ est re, quòd Sa-
cerdotes vtramque partem consecren
ac sumant: sub vt r. que verò, vel altera
tantum specie communicare licet sem-
per in Ecclesia adiaphorum, seu indif-
ferens sit iudicatum prout etiam duces
huius reformationis Euangelicæ initio
iudicauerunt: ex magnis tamen & iu-
stis causis omnibus vbique sacram Sy-
naxim accedētibus, tam Sacerdotibus,
quàm popularibus, ab aliquot sæculis,
Ecclesiæ Iudicio, Sacramentum sub
vna tantum specie distributum fuisse,
tùm quòd diuinum præceptum aliud
non habeat, tum quòd fructus Sacrae
Communionis ex eo sit, quòd Chri-
stus, qui verè animæ cibus est, sumatur;
qui idem semper totus, & integer acci-
pitur, siue sub vna, siue sub vtrâque
specie Sacramentum porrigatur. Atque
hæc de calumniis in doctrinam suffice-
re possunt, quæ nos ex magno cumulo
decerpsimus.

C A P: IX.

*Ars secunda Reformatæ religionis
mala, Calumniis Variis summū
Pastorem Ecclesiæ traducere.*

I. Calumniæ.

NEc minor querela est de peracerbis
in antiquæ Ecclesiæ Pastores ca-
lumniis, ac præsertim in Romanum
Pontificem, quem Antichristum esse
finxerunt; quasi is se pro Deo venditet,
ac de fide, cultuque pro suo arbitratu
scita faciat: condonationem peccato-
rum, cœlestique regnum pecunia ve-
nundet, regnaque transferat. Respon-
dent hi minime nouam esse calumni-
am; sed à priscis illis hæreticis Dona-
tistis, Luciferianis, aliisque eius farine
nouatoribus confictam fuisse, ut exau-
ctorato Pastore, liberiùs in gregem se-
uire possent, eandemque calumniam
ab illis mutuatos esse Euangelicos.
Papa enim non aliud præ se gerit, quàm
Episcopale munus in Romana Eccle-
sia, cum generali Pastoralis iurisdic-
tio- ne in vniuersam Christi Ecclesiam, pro-
ut eam habuerūt omnes prædecessores

Ioann.

Ultim.

eius usque inde à Sancto Petro, cui, præ aliis, Christus oves suas tertio pascēdas cōmisit: Hanc autem generalē iurisdictionem Ecclesiæ Dei, necessariam fuisse, eoque spectare, ut ille, tanquam totius Ecclesiæ Pastor, totius ouilis curam habeat, ut per loca idonei Episcopi & Pastores constituentur; omnes in consensu, fideique unitate, nec non officio contineantur; denique ut Christiana fides ad omnes mundi partes propagetur, & ubi collapsa fuerit reparetur.

2. Calumnia.

Addunt etiam verum non esse, ipsum pro suo arbitratu, rationem fidei ac religionis, præscribere: sed hoc satagere tum in suo Senatu, tum in Sinodis cum Episcopis, & Doctoribus, ut fides, Christiana que religio verbo Dei consentanea, prout ab Apostolis tradita fuit, declaretur, & sacra testata in Ecclesia Dei conseruetur, ac vigeat; quod cum ferre non possint, qui res novas moliuntur, quid mirum si ringuntur, & in antiquitatis custodem, conseruatoremque insurgant?

3. Calumnia.

Perinde etiam falso confictum perhibent, Papam peccatorum veniam, aut ad coelum aditum vendere. Nam cum pœnitentibus & bona operantibus vitam æternam promittit, non vendit coelum, sed Euangeliū prædicat, quod talibus in coelum aditum promittit: Cùm autem iusta ex causa fidelibus indulget, debitaque remittit; non id precio inductus facit, verum tanquam generalis Ecclesiæ Oeconomus, cui à CHRISTO dispensatio commissa est, fideles Canonibus Ecclesiæ soluit, seu, vt loquuntur, cum illis dispensat, vel condonationem ac remissionem facit: debita autem eleemosynis, piisque operibus commutat, vt necessitati Ecclesiæ subueniat, vel pium opus promoueat, vel fidelium consolationi consulat.

4. Calumnia.

Quantum verò ad Regnorum translationem, de qua Papam accusant, nihil eam à generalis Pastoris officio alienū habere respondent. Nam cum politica

Regnorum administratio ad Spiritua-
lem, vt finem, referatur; vbi propter
eam Spiritualis periclitatur, Spiritua-
lis Patris est hisce incommodis, pote-
state sibi à Deo tradita, sic occurrere,
vt saluti subditorum consulatur, præ-
sertim quando aliter fieri non potest.
Sed de calumniis dictum sit.

C A P. X.

*Ars 3. Reformatæ religionis Scri-
pturas ipsas sacras Variè Vel cor-
rumpere Vel mutilare.*

DE Sacrarum literarum verbiq̃ue
Diuini corruptelis, prolixum esset
dicere, neque operæ precium existima-
mus eas hic commemorare, cū de
his à multis scriptum sit: hoc autem
ad præsentis rei iudicium sufficere pu-
tamus quòd dicant minimè obsecrum
esse, Reformatores illos magnum in
eo studium posuisse, vt Sacras Scripu-
ras contra communem Sanctorum Pa-
trum consensum intrepresarentur, pro-
ut à multis notatum est: quarum au-
tem

tem sententiam sic declinare, deflectereque nequiverunt, eas Scripturas in dubium vocasse, ac tanquam apocryphas, contra totius Christianismi antiquam sententiã, reiecisse; prout tum Germanica, tum nostra Danica Biblia hodiè testantur.

Idem iudicium esse docent de eorundem Paralogismis, fallaciumq; collectionum cumulis, qui in eorum scriptis passim leguntur; cum vel ad antiquitatem conuellendam, suasque opiniones statuendas, scripturas fundunt copiosissimè, quantumvis ad rem parum faciant: vel à sacrarum rerum abusu, vitiisq; Ecclesiasticorum frequentissimè argumentantur, quæ ratio si probaretur, nihil humanis vsibus integrum, nullumq; in Republica officium legitimũ relinqueretur. De malis igitur Reformatorũ artibus sic instructi sum^p, vt, quomodo excusari possint, non videamus. Sed nos ad alia pergamus, quæ in illa reformatione inuenimus.

C A P: XI.

C 4

Quod

De Reformatione

*Quod Reformatio ista non tam a-
uitam fidem reformarit quam no-
uam doctrinam inuexerit, eamque
inconstantem; Variis antiquis hæ-
resibus aspersam & omnibus nouis
erroribus portas aperientem.*

QVinto inuenimus reformationem
Euangelicorum nō Euangelicam,
sed nouæ fidei doctrinam in Ecclesiam
inuexisse, eamque passim antiquis hæ-
resibus, iam olim damnatis, aspersam,
atque insuper sic comparatam, vt om-
nibus hæresibus quæ fuerunt, vel exco-
gitari poterunt, & portam aperiat, &
viam sternat spaciosissimam. Hæc quo-
modo à Catholicis doceantur paucis
ostendemus.

C A P: XII.

Quod nouam doctrinā induxerit.

EVangelicam doctrinam, qua parte
ab Auita differt, nouam esse, in-
primis inde colligunt, quòd Lutherus,
eius doctrinæ Euangelista, sæpè glorie-

tur

tur in suis scriptis, sibi iam esse reuelatam, seque primitias illius Spiritus accepisse. De illo Spiritu quis fuerit, valde sinistra suspicantur eius aduersarij. existimant enim fuisse Spiritum illum eidem familiarem, cum quo frustum salis se comedisse aliquando gloriatus est. Et quidem ipse scribit de disputatione sua cum Malo illo Spiritu intempesta nocte habita; in qua fatetur sibi ab eo persuasum fuisse, sacrificium externum, aut Sacerdotium à Christo nullum in Ecclesia institutum esse. qui articulus ex præcipuis eius doctrinæ est, quem deinceps docuit, & rationibus quibus conuictus fuit, confirmavit. ab eodem Spiritu etiam plura eum accepisse, non immerito arbitrantur.

Deinde satis constare dicunt, Lutheri doctrinam magna ex parte ex disputationibus natam esse: cum necesse ei fuerit ea admittere, quæ ad ea, quæ defendenda susceperat, consequentia essent. Vnde etiam factum est, vt, cum aliquando eò, quò disputatio ducebat, sequi horruerit; tum ab aduersariis,

*Tom: 7.
Latino
de abro-
ganda
Missa.*

quod sibi non constaret, tum postea à proprijs discipulis tanquā timidior sit reprehensus. Reprehendūt enim eū Sacramentarij, quod ad eorum placita nō perrexerit, quę ex doctrina illius de Eucharistia sequebantur. Reprehendunt eundem Anabaptistę, quod in stulta sententia, de infantium actuali fide, substituerit, & ad pædobaptismum tollendum non fuerit progressus, quod ex eiusdem doctrina de fide iustificante consequeretur. Reprehendunt eum noui Ariani, Samosatēni, & alij similes, quod cum ostium ad eorum propria dogmata ipsis aperuisset, limenque triuisset, timidior, quam decuit Euangelistam Christi, pedem retulerit.

Denique nouam doctrinam esse inde præcipuè demonstrant; quod Lutherus nusquam terrarum eam doctrinam ante se inuenerit: neque interea, quantumuis multū quæsita, ullibi sit inuenta; immo neque quemquam adhuc repertum esse, qui docere potuerit eam vspiam, vsque ab Apostolis, in orbe doctam aut creditam fuisse. quod

fane à CHRISTI Euangelio prorsus alienum videtur; cum CHRISTVS dixerit suum Euangelium prædicandum in vniuerso orbe : Sequè cum Euangelizantibus fore omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi.

Mat: 24

Mat: 28

Non ignoramus tamen esse qui conantur Euangelicorum doctrinam ad prædecessores quosdam antiquos referre; Sed id efficacius longè præstare videntur eorum aduersarij cum docent Euangelicos quidem ex superioribus sæculis Patres inuenire; verum non vniusmodi, sed diuersarum hæresum: cum nullo autem eorum, præterquā in vno aut paucis articulis, Euangelicos conuenire: in aliis verò ex diametro pugnare, prout mox ex eorundē sententia referemus.

C A P: XIII.

*Quod inconstantem doctrinam
tradiderit.*

DE inconstantia porro doctrinæ Euangelicorum à multis exagitata, superfluum videtur hîc dicere, cum

Protheo

Protheo mutabilior non sine causa passim habeatur. Quis enim ignorat, inquit aduersarij, Lutherum, & Achatem eius Philippum multoties sententiam, etiam in rebus maximis, mutuisse. Ad quam varia etiam deinde deflexerint eorum discipuli, indicio sunt tot sectæ, quæ hodiè Lutheranum orbem vastant. Etenim animaduertunt viri docti, & res ipsa loquitur, ex Lutheranismo rectum & tritum iter patere ad Sacramentarios: à Sacramentarijs ad Arianos: ab Arianis ad Machometanos, vel etiam Atheismum, qui demum in Sathanismum definit omnis erroris gurgitem.

C A P: XIII.

Quòd antiquis hæresibus aspersam doctrinam innexerit.

Tertius erat, doctrinam Evangelicorum communem, antiquarum hæresum erroribus aspersam esse. Cum enim Lutherus, ob excommunicationem in se latam, in Papam ingens odium concepisset, quærebat ex priorum
tempo-

temporum controuersiis ea quæ Papæ maximè aduersaretur; prout ipse fate-
tur, scribens contra Sacramentarios.
vbi etiam addit, si quis tum illi persua-
dere potuisset errorem Sacramentario-
rum, id gratum sibi futurum, quod se
ea doctrina plurimū Papæ officere po-
tuisse videret. Indidem multa is mutu-
atus est, suamque doctrinam referfit,
prout iam ex Catholicorum scriptis
ostendemus.

1. Hæresis

*Antiqua Reformationi isti
admixa.*

Docuit Traditiones Apostolicas in
Ecclesia nullius auctoritatis esse, sed
soli Scripturæ standum. Illud habuit à
Marionitis, Valentinianis, Arianis,
Aërianis, & aliis multis hæreticis.

*Irin. lib. 3. Tertul. de præscrip. hæ-
reticorum. Epiphani. hæres. 69.*

Basil. 27. de Spiritu Sancto.

2. Hæresis.

Visibilem Ecclesiam Catholicam a-

D

liquan-

liquando à vera fide defecisse, ac perijsse.
Idem dixerunt Donatistæ, Luciferiani,
Berengarij, Nestoriani, Valdenses.

*Aug. de Unitate Ecclesie, & hæ-
resi 69. Hieron. in Lucifer. Ioannes
Turrecremata lib. 4. Sum. parte 2.
cap. 35. Laufrancus contra Beren-
garium.*

3. Hæresis.

Nullum visibile caput Ecclesie à
CHRISTO constitutum esse. Idem
asseruerunt demum Marsilius, & Ian-
dunus ante annos circiter 300. quorū
damnatio exstat.

*Aluarius de planctu Ecclesie,
cap. 68. Extravag. Ioannis 22.*

4. Hæresis.

Ecclesiam, quam in Symbolo con-
fitemur, tantum esse iustorum, & ob id
inuisibilem. Idem olim docuerunt
Taciani, Donatistæ, & Pelagiani. Ele-
ctorum tantum esse dixit Hus, vt hodiè
Hunnius Ubiquista.

Epipha-

Religionis Christiana.

Epiphan. heres. 46. Aug. contra Donatistas, post collationē. & heresi 88. Concil. Constant. Sess. 5.

5. Hæresis.

Bona opera non esse ad salutem necessaria, sed solam fidem sufficere. Eadem doctrina fuit Pseudoapostolorum, & Aërianorum, seu Eunomianorum, ante eos etiam Simonis Magi.

Iacob. 2. Epiphan. in Indice in lib. 3. contra hereses. Aug. heres. 54. Irinaeus lib. 1. ca. 20.

6. Hæresis.

Sacramenta non conferre gratiam, quā significant; sed nuda signa esse sine vi. Idem docuere Armeni Hæretici tēpore Phocæ; & Cathari tēpore Alexandri Tertij: baptismū quoq; signū tantū esse sine virtute dixerunt Albigeneses.

D. Gregor. lib. 12. epl. cap. 10. Guido de heresib. Antonius parte 4. tit. 11. cap. 7.

7. Hæresis.

In iustificatione impij per baptismū non tolli peccata, sed tantum tegi. Idē asseruerunt Messaliani, qui & Euchitæ dicti sunt. Proclus quoque antiquus Origenista, non tolli peccatum, sed illud in carne tegere suas radices dixit.

Theodoretus lib. 4, hæret. fabul.
Epiphanius hæresi. 64.

8. Hæresis.

Nullum externū sacrificium à Christo in Ecclesia institutum esse. Idem Manichæi, Brusiani, & VViclepistæ. Bogomiles etiam Diaboli Sacrificium esse dixerunt, quod in Ecclesia offertur; at paulò mitiùs Euangelici, qui Idolomaniam & incantationē vocant.

Aug. lib. 29. contra Faustū
cap. 18. Euthim. parte 2. tit. 23.

9. Hæresis.

In Eucharistia non esse conuersum Panem in Corpus Domini, & Vinum
in san-

in sanguinem; sed sub illis, & in illis esse. Idem docuit Berengarius à Sacramentaria hæresi conuersus, & in hanc relapsus.

Blondus decade. 2. lib. 3. Concil. Roman. sub Gregor. 7.

10. Hæresis.

In pœnitentia non requiri peccatorum confessionem, & satisfactionem. Idem Montanus dixit, Iacobitæ, & Albigenfès.

Hier. ad Marcellam de error. Mont. Buchingerus in hist. Eccles. Anton. 4. parte. tit. 11. cap. 7.

11. Hæresis.

Ex sua fide iustificante certos fieri homines de iustitia, quod iusti sint, & filij Dei. Eandem certitudinem docuerunt Pelagiani, & Almericus hæretici.

Hier. lib. 3. in Pelag. Aug. de Cor. & gratia cap. 6. Vincent. in speculo lib. 27. cap. 107.

12. Hæresis.

Inuocare Sanctos , eorumque reliquias venerari, esse Idolatriam. Idem dixerunt Caini soboles Gnosticorum, Manichæi, & Vigilantius.

Hieron. in Vigil. cap. 3. Aug. lib. 20. contra Faustum. cap. 21.

13. Hæresis.

Venerationem Crucis & imaginum Sanctorum Idolatriam esse. Idem Iconomachi , Paulitiani filij Manichæorū, & Valentinianorum.

Damascenus hæresi. 102. Synod. 7. Euthim. parte 2. tit. 21.

14. Hæresis.

Miracula , quæ fiunt in memoriis monumentisque Sanctorum ad preces fidelium, Diaboli præstigias esse. Idem Vigilantius, & Valdenses.

Hier. in Vigilant. Antonius parte. 4.

15. Hæresis.

Obseruare Ecclesiastica Ieiunia operæpræ-

æprecium non esse; abſtinentia autem à certis cibis, doctrinam eſſe Dæmoniorum. Idem, ſed modèſtius, dixerunt Iouiniani, Enſtatiani, Aëriani.

Hier. in Iouin. Epiph. hæreſ. 75. Aug. hæreſ. 51. Socrates lib. 2. cap. 35.

16. Hæreſis.

Episcopos & Præbiteros hic omnes æquales eſſe: omnes verò electos in cœleſti gloria pares fore. Illud olim docuerunt Aëriani Arii diſcipuli, hoc Iouinianus hæreticus.

Epiph. hæreſ. 75. Aug. 51. Hieron. lib. 2. in Iouin.

Ex his igitur patere aiunt, quos ſuorum dogmatum Patres habeant Evangelici, nec ſic tamen ſatis inter ſe conſentiunt.

C A P: XV.

Quod Reformatio iſta omnibus erroribus nouis portam aperuerit.

Iam poſtremū ſuperèſt, nempe quod omnibus hæreſibus oſtium aperiat,

viamque sternat; quod paucis expedi-
emus.

Qui Maiorum fidem defendunt, hærefes ex ea reformatione ortas, numerant circiter 260. Sed nec dum omnia oua exclusa esse dicunt. Eiusdem beneficio quotquot adhuc in inferno sepultæ iacent facile redituras, & quidē deteriores quàm ante fuerint, vt pote Euangelicorum erroribus suffultas, quales apparuerunt, quæ hætenus inde caput extulerunt, constanter asseuerant. Causas autem dant: Quia Sacram Scripturam certo teste priuauit, vt quisque, per contentionem, quicquid ex ea reijcere velit, possit; vel etiam totam, tanquam humanam traditionem, negare; prout faciunt huius temporis Athei. quia Catholicæ Ecclesiæ, quam Deus vt columnam & firmamentum in terra fixit, authoritatem in testando & iudicando sustulit. quia Synodorū generalium approbatam sententiam eleuauit. quia denique Sacram Scripturam sic iudicem controuersiarum fecit, vt semper lites foueat; & quisque sententiam eiusdem pro se pronunciare

non

non dubitet, modo se Spiritum Dei habere (quod omnes volunt) confidat. His enim sic constitutis, Christiana fides Diabolo cribranda, omniq̃ errore contaminanda propinata est. Sentiant hoc ipsi Sectarij, qui de Atheismo apud se succrescente. grauius conquerruntur.

C A P. XVI.

Quod ex ista Reformatione, omnia in peius profecerint.

Postremò ex hac Reformatione animaduertimus, omnia, præter morem veri Euangelij, in deterius profecisse. Nam, præter innumera de fide dissidia quæ attulit, vnde passim odia, rixæ, cōtentiones, maledictiones, seditiones inundauerunt; etiam morum ingens in populo facta est vattitas apud omnes ad quos ingressa est. De hac vattitate non semel quæstus est in suis scriptis ipse Lutherus; admirans, quo magis prædicetur Euangelion, eo reddi homines deteriores, quàm ante fuerint. Apud Aurifabrum autem sic loquitur:

*minica
Aduent.*

De Reformatione

Post reuelatum Euangelion, Virtus est occisa, iustitia oppressa, temperantia ligata, veritas à canibus lacerata, fides clauda, nequitia quotidiana, deuotio pulsa, hæresis relictæ. Similia testantur alij eiusdem Euangelij Præcones de suis, quorum verba præterimus tum breuitatis gratia, tum quod plura de his sciantur, quàm scribi possint. Sic autem res in dies crescit, vt deteriora semper expectanda sint. Illud verò iure dolendum, clamant omnes, quòd non perinde sciat ab omnibus, hunc fructum proprium esse hæresis & apostatiæ. Atque hæc sunt quæ, præter alia, in Euangelicorum reformatione inuenimus: quid autem nos consilij coeperimus, exponemus.

S E C V N D A P A R S deliberationis.

C A P: XVII.

Deprehensa fraude prætensa Reformationis, quid de Veritate inquirenda deliberarint.

Depre-

Deprehensa non obscura huius reformationis fraude, quâ & ipsi hactenus implicati fuimus; de veritate inquirenda ante omnia deliberauimus. Eam quidem sine scripturarum adminiculo quærere temerarium duximus: sed cum tot, tantarumque controuersiarum, quæ ex Sacris Scripturis disputantur, nos ipsos censores constituere non possemus, media quædam via, eaque tutissima, nobis insinuata est, atque ex ijs quæ extra controuersiam conceduntur, ratio veritatis inueniendæ est patefacta. Duo namque ex Sacra Scriptura ceriò deprehenduntur: scilicet; esse veritatem Dei in terra: & ubi ea sit. ex his porro non difficulter habetur tertium, etiam Scriptura adstipulante; nempe vnde veritas sine omni dubio aut ambiguitate haberi possit.

C A P. XVIII.

Semper esse Veritatem Dei in terris.

Esse semper veritatem Dei in terra, præsertim ab eo tempore, quo **CHRISTVS** eam in terra fundauit,
omni-

Psa: 118

Isaia 14

omnibus in confesso est, secundum illud Psalmi: In æternum Domine Verbum tuum permanet in coelo: in generatione & generationem veritas tua, fundasti terram & permanet. & illud Isaia: Verbum autem Domini manet in æternum.

C A P: XIX.

Semper in Ecclesia spectabili Veritatem Dei inueniri.

1 Tim. 3.

Matt. 16

VBi sit veritas, eodem compendio cognouimus. Nam Apostolus ad Timotheum dicit Ecclesiam esse domū Dei, columnam ac firmamentum veritatis; contra quam, inquit, Christum, non præualituras inferorum portas.

Et si igitur veritatem semper in Catholica Ecclesia esse, nemo ferè, aiunt, in dubium vocet; quæstionem tamen quidam mouent. vtrum in visibili, an inuisibili Ecclesia veritas semper maneat; quæ quidem quæstio eò tendit, vt fructum huius veritatis, quem omnibus manifestum esse voluit Spiritus Sanctus, obícuret; asserentes veritatem

Dei

Dei semper quidem in inuisibili Ecclesia esse: in visibili non item, cum sæpè eam longo tempore errare contingat.

C A P: XX.

Nullam esse in terris Ecclesiam præter visibilem eidemq; omnes promissiones quæ ad Ecclesiam pertinent esse factas.

VErū apud veritatis studiosos hanc distinctionem nihil pensi habere ostendunt aduersarij, cum id distinguūt tanquam diuersa quod tantum vnum esse potest, vt explicatur in Symbolo Niceno. Inprimis enim commentum de inuisibili Ecclesia, viro orthodoxo displicebit, qui illud antiquorum & absurdorum hæreticorum esse nouerit. Illud asseruisse Tacianos aquarios, testatur D. Epiphanius hæresi 46. etiam Donatistarum fuisse, testatur D. Aug. lib. post Collationē Cap. 6. & sequentibus. Pelagij, inimici gratiæ CHRISTI, idem quoque fuisse, docet Augustinus hæresi 88. qui omnes pro exploratis

E

hæreticis

hæreticis etiam ab Euangelicis habentur & damnantur. Quanquam enim in populo Dei sint iusti & iniusti, non tamen vlla est Ecclesia in hac vita iustorum tantum; sed vna est CHRISTI Catholica Ecclesia ex iustis & iniustis congregata, quam in Symbolo confitemur.

Deinde Sacræ Scripturæ non inuisibili atque conspicuæ Ecclesiæ promissiones omnes sanciant, vnamq; Ecclesiam agnoscunt. Hoc in primis euidentissimè docet pactum noui testamenti quod Deus cum Ecclesia pepigit, quod legitur apud Isaïam his verbis: Hoc foedus meum cum eis, dicit Dominus: Spiritus meus qui est in te, & verba mea quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo & de ore seminis tui, & de ore seminis seminis tui, dicit Dominus, amodò & vsque in sempiternum. Cui è regione respondet Christi promissio apud D. Ioannem: Et ego, inquit, rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis. Apertè loquitur

Isa. 59.

Ioan. 14

tur Deus apud Isaiam de verbo prædicationis, quod est visibilis Ecclesiæ: & Christus illis loquitur, quos, ascensurus in cœlum, ad Euangelium docendum misit in totum orbem.

Idem quoque ex his quæ apud Isaiam sequuntur perspicuum est: Ambulabunt (inquit) gentes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui, &c. Et ædificabunt filij peregrini muros tuos, & reges eorum ministrabunt tibi. Et aperientur portæ tuæ iugiter, die ac nocte non claudentur, vt adferatur ad te fortitudo gentium, & Reges eorum adducantur. Gens enim & regnum quod non seruiert tibi, peribit, & gentes solitudine vastabuntur, &c. Et infra: Super muros tuos Ierusalem constitui custodes, tota die, & tota nocte in perpetuum non tacebunt. En, inquiunt, quomodo omnes hæ scripturæ, visibilem Ecclesiam sonant, perpetuamq; veritatis in eadem annunciationem prædicunt. Ne autem prolixius de hac re disputare opus sit, addunt ipsum Christum in cœlum ascensurum, de hac eadem

Isa. 60

Isa. 62

*Matth.
Elt.*

quaestione nos certos reddidisse, cum diceret his quos ad docendum & baptizandum misit: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Si enim Christus erit cum his qui docebunt & baptizabunt omnibus diebus usque ad consummationem saeculi; utique etiam omnitempore erunt in Ecclesia visibili, qui verum Christi Euangelium praedicabunt: & Christus cum illis erit, ut vera praedicent, & per eos impleatur, quod ipse praedixit: Et praedicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe, in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio.

Mat. 24

C A P: XXI.

Respondetur ad contraria.

QUAE autem his obijci solent: scilicet Ecclesiam, quae Christi corpus est, non videri, sed credi: eiusque membra viua esse, non mortua: leuia ab aduersarijs iudicantur, respondent autem aliud de Ecclesia Dei credi posse, & aliud

& aliud videri. Sicut enim cum Christus in terris prædicaret, & miracula faceret, videbatur is, ac cognoscebatur; sed filius Dei, ac Redemptor credebatur: ita etiam Ecclesiæ societas, ex omnibus gentibus, in vna fide, eodemque Sacramentorum usu collecta, videtur atque cognoscitur: quòd autem vera Dei Ecclesia sit, creditur, sacra Scriptura eam demonstrante. Hoc etiam corpus Christi membra habere, inquiunt, non solum viua ac fructuosa, sed etiam mortua atque infructuosa, testatur ipse Christus apud D. Ioannem; & quidem, nisi ad frugem redierint, suo tempore refecanda, atque in ignem mittenda. Siquidem hoc Christi corpus non naturale est, sed mysticum; quod naturali per omnia simile esse non est necesse.

Ioan. 19

C A P: XXII.

*Concluditur securissimè ab Ecclesia
Catholica Veritatem peti si er-
rare nolimus.*

HAc igitur veritate sic confirmata,
inferunt, nulli obscurum esse posse,

Isaia: 2.

Mich. 4

quin ab hac eadem Ecclesia, in qua Spiritus veritatis omni tempore palam veritatem docet, veritas petenda sit. Ne tamen ambigendi locus sit, audiamus, inquiunt, Spiritum Sanctum. idem per Prophetas prædicentem. Et erit, inquit Isaias & Micheas, in nouissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium, & eleuabitur super colles, & fluent ad eum omnes gentes, & ibunt populi multi, & dicent: Venite & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis eius. quia de Sion exhibet Lex, & Verbum Domini de Ierusalem. Ecce, inquiunt, non ad Scripturas nos inuitant illi, licet & ipsæ veritatem doceant; sed ad Domum Dei, quæ est Ecclesia Catholica, in qua Spiritus Sanctus, sine omni ambiguitate, per ordinarios ac legitimos pastores, ex verbo Dei, viam salutis docet.

Non enim cuiusvis est ex Sacra Scriptura veritatem inquirere. Nam magna pars hominum sine litteris est: & litterati multi errant etiam cum Scripturam

scrutan-

Religionis Christiana

scrutantur, aliosque tecum in errorem adducunt, prout superiora saecula testantur, & nos hisce temporibus, magno nostro malo, experimur. quia non humano ingenio intelligitur Sacra Scriptura; sed eo Spiritu quo dictata est, qui non omnibus datur. Deus proinde, qui vult omnes saluos fieri, ut & simplicibus atque idiotis consuleret ne omni vento doctrinae circumferantur, & doctis modum sapiendi statueret; in domo sua doctrinae salutaris Cathedram firmavit; ut qui errare nolit, in Catholica Ecclesia, ubi magister est Spiritus Sanctus, veritatem quaerat; quia Deus eam constituit columnam, & firmamentum veritatis: ut credendo & docendo veritatem in terra sustineat ac firmet.

2 Tim: 8

C A P: XXIII.

Qua videatur hoc tempore Catholica Dei Ecclesia à qua sit Veritas petenda.

SI iam quaerat aliquis; quæ sit ea Ecclesia Catholica hoc nostro tempo-

re? Eandem esse respondent, quæ semper fuit: Quæ enim sit, neminem dubitare posse aiunt, qui vel ipsum nomen expendere velit. Quid enim aliud est Catholicum, quàm vniuersale? Vniuersalis autem est Ecclesia Dei, secundum Scripturas, quia tempore, loco, & fidelium vniuersitate vniuersalis est. Tempore quidem, quia ab Apostolis fundata, perpetua pastorum ac gregis successione, in eadem fide ac Sacramentorum usu perseuerat. Siquidem regnum est, (vt apud Daniele legimus) æternum. Loco etiam vniuersalis est, quia (vt apud eundem est) lapis ille est, contritis Monarchiis, repleuit vniuersam terram. Omnium denique fidelium est; qui fuerunt, sunt, vel erunt; quia ea vnica est Christi Sponsa, & mater fidelium omnium; vt qui eam non habuerint matrem, neque Deum habituri sint patrem.

Quæ si ita sint, quænam Ecclesia Dei sit, quis inquit, non videt? Hactenus fere puduit Evangelicos, aiunt, suum cœtum Catholicum, aut se Catholicos dicere; vt ideo Lutherus, Symbo-

lum

Dan. 2.

Ibidem.

lum Apostolicum transferēs; articulum mutauerit, vt, pro Credo Sanctam Catholicam Ecclesiam, reposuerit, Credo Sanctam Christianam Ecclesiam; veritus, fortè, ne nomine Catholico, fœtus suus hesternus, idemq; exiguus proderetur. nunc tamen eius discipulos, numero aliquo auctos, illius deprauationis pudet, & arctiorem nominis interpretationem, quàm docuit antiquitas, excogitauerunt, ex qua singulæ Euangelicorum sectæ, suam synagogam Ecclesiam Catholicam appellare non verentur. Sed quid eos, inquiunt, hoc commentum iuuat? cum sic se solos Christianos esse iactantes, seiplos non tantum à Christianis totius orbis, qui in auita fide perseuerant, & ab omnium superiorum sæculorum fidelibus, excludant; verum etiam se, secundum scripturæ interpretationem, Catholicos non esse confiteantur; idemque re ipsa ostendunt, cum antea non nihil dilatati, indies, ob superuenientes sectas, in arctum constringuntur.

Maiores autem Ecclesia, orbis Ecclesia est, quæ, cū Christiana fide, nata,

ac propagata, iam inde ex quo nata est, in vna semper fide, & Sacramentorum usu continuata cernitur: ad quam etiam vniuersæ gentes conuersæ sunt, & in dies singulos reliquæ gentium conuertuntur; vt, ex quo hîc in Europa de fide Christiana contendî coeptum est, tum in oriente, tum in occidente, vbi ante vix homines esse sciebantur, multo lōgius ac latius propagata sit, quàm in septentrione contracta,

Quo igitur consultatione nostra deuenerimus satis, etiam nobis silentibus, cernitis Viri clarissimi. Verùm omnia ad vestrum eruditum iudicium referimus; quo, nisi remoremur, nihil aliud superesse videmus, quàm vt victrici dextra, dextram coniungamus; & ad auitam fidem, à qua parentes nostri temerè, vt videtur, deflexerunt, cōsulto reuertamur. Quomodo enim de illa fide ac religione dubitare possumus? quam Catholica Ecclesia, ab Apostolis acceptam in omnia deinceps secula, ad nostra vsque tempora, integram illibatamque conseruauit, & ad omnes gentes propagauit: quæ per
totum

totum orbem prædicata, tot diuinis signis atq; miraculis in omni gente confirmata, tot Sanctorum sanguine ob-signata, tot Sanctorum Patrum consensu est illustrata: per quam tot fideles Deo placuerunt, æternamque salutem sunt consecuti: quorum fidei, & sanctæ conuersationi non tantum totus Christianus orbis testimonium perhibet; sed etiam Deus, æterna veritas, eandem euidentissimis sæpè signis tū in vita tum post mortem uiuentibus consignauit: quam etiam nunc maxima orbis pars sequitur, & hodie longè, lateque ad reliquias gentium propagatur Deo cooperante, & sermonem prædicantium confirmante sequentibus signis.

C A P: XXIV,

Conclusio totius Deliberationis.

Videre iam videmur, vos audire: Quid ò Iuvenes, agitis? si patria fide relicta, ad Maiorum vestrorum religionē respexeritis, quis vobis locus in patria erit? aut quo vos conuertetis?

Equidem, Viri doctissimi, cara nobis est

bis est patria, pro qua etiam nunc labores subimus: at longè carior veritas, sine qua nulli salus contingit. Si Maiorum fides Christiana fides est; ea profecto non solum patriæ, & vitæ omnibus commoditatibus, verum etiam vitæ nobis præponenda erit. Quid enim proderit vixisse, si ideo æternæ vitæ dispendium faciendum sit. Ad æternam siquidem vitam non nisi via vna est, eaq; simplicissima, Sanctorumq; omnium calle trita; reliquæ verò omnes, cuiuscunque nominis sint, in æternum interitum ducunt. Si igitur vestro iudicio exulare necesse erit, apud Catholicam Ecclesiam, quæ mater est, exulabimus; ipsa nos recipiet.

Interim, propter Maiorum nostrorum fidem ac religionem, exilium nobis magnopere verendum esse non arbitramur. Nam etiam sic in patria & Deo fideles, & patriæ vtilis erimus. Regem enim & regni Proceres habemus, laus omnipotenti Deo, sapientissimos & moderatissimos, qui tam iustæ causæ non aduersabuntur: neque tam rationabili conscientiae vim inferri patientur,

entur, vt in se tantum sanguinem deri-
uent subditorum ; præsertim cum (vt à
parentibus nostris, aliisque senibus co-
gnouimus) initio huius reformationis
in patria institutæ, sic noua fides pu-
blicata fuerit, vt interim libertas om-
nibus, qui apud Maiorum fidem ma-
nere vellent, Regia ac Regni auctorita-
te fuerit publicata; eam autem interea
publico aliquo edicto reuocatâ fuisse,
nunquam intelleximus.

De Serenissimi itaque Regis nostri
clementia, Magistratusque humanita-
te benè confisi, hanc sollicitudinem
deponimus: Vos autem, Viri eruditif-
simi, obnixè rogatos volumus, vt hanc
nostram deliberationem in meliorem
partem interpretemini, vestroque cal-
culo hoc nostrum consilium vel con-
firmetis: vel, certè, si quid solidius,
diuinæque veritati conformius habue-
tis, id nobiscum communicare non
grauemini. Benè valete. Datæ ipsis
Kalendis Octobris Anno

1603.

Supplementum libelli.

PROPOSITIONES

CATHOLICÆ ADVERSUS
omnes huius temporis
Sectarios.

PRIMA PROPOSITIO.

IAM inde à temporibus Apo-
stolorum vsq; ad annum de-
cimum septimum supra mille-
simum quingentesimū, quo Mar-
tinus Lutherus nouam suam do-
ctrinam in mundum inuexit, ne-
mo in toto orbe extitit, qui per
omnia cum Martinistarum, Cal-
uinistarum, Anabaptistarū, aut
aliorum eiusmodi sectariorum
opinionem consenserit: neque vl-
lus vnquam hæreticorum proba-
bit Apostolos aut Euangelistas
Martinistarum, Calvinistarum,
vel

Propositiones Catholicae

vel alterius nouæ sectæ fuisse,

Ex quo consequitur Martinistas, Calvinistas, Anabaptistas, & similes alios nullam prorsus habere fidem, sed recens duntaxat excogitatū figmentū, quod fidei nomine exornant, & venerantur, eosq; esse illos, de quibus variis in locis scriptura sacra affirmat: *Novissimis temporibus Venturos pseudoprophetas.*

SECUNDA PROPOSITIO.

PRobari non potest, quod Religio & Fides sanctæ Catholicæ Romanæ Ecclesiæ ab aliquo Pontifice, Conciliis, aut Episcopo Catholico in vllō articulo, qui quidem ad Religionem spectet, aliqua ratione mutata sit: neq; quisquā eorum afferri poterit, qui ipsam immutârît; quin potius probatur, eandem pror-

Propositiones Catholicae

sus fidem à temporibus Apostolorum ad hanc usq; diem integrā, inuiolatamq; perstitisse, atque per successionem continuā, ceu per manus traditam, ad nos peruenisse.

Vnde manifestò colligitur, hāc ipsam esse quam Apostoli docuerunt; eandemque proinde quā à magistro Christo in eius schola didicerunt.

TERTIA PROPOSITIO.

Ostendi etiam non potest, aut Cæremonias, aut Sacramenta, aut doctrinam vllam Sanctæ Catholicæ Romanæ Ecclesiæ aliquid continere: quod Scripturæ sacræ repugnet: quin potius Doctores omnes clarè docent, atque demonstrant prædicta hæc omnia apertè cum sacris literis conuenire, cuiusmodi est illud:

Hoc

Hoc est corpus meum: Et alia.

Ex quo sequitur, quod Martinistæ, Calvinistæ, alijq; Sectarij à Sancta Catholica Romana Ecclesia immeritò sese & sinceratione seiunxerint Quod etiam qui ab Ecclesiæ Catholicæ gremio se abducunt, causam nullam adferre possint, cur ad Martinistas potius quàm ad Calvinistas, Anabaptistas, Puritanos, aut id genus alios hæreticos transeant.

QVARTA PROPOSITIO.

NEc probari poterit in Sancta Ecclesia vllò vnquam tempore admissos fuisse Sacerdotes, qui prius ab Episcopis non essent ritè consecrati.

Vnde rectè infertur, quosuis ministros Martinistarum, Calvinistarum, & aliorum sectariorum, iuxta antiquam Ecclesiæ

Propositiones Catholicae

consuetudinem , non initiatos, à re , & nomine diuini Sacerdotij prorsus alienos esse. Atq; in sua, quam dicunt Cœna , aliud nihil administrare , quàm meram panis partem, aliudq; nihil, Proindeq; nec habere potestatem à peccatis absoluendi , sed in iisdem sordibus peccatorum à se dimittere populum , cum quibus accesserat.

QVINTA PROPOSITIO.

IN vniuersa Sacra scriptura nō inuenies, aliud nihil esse credendum , quàm quod clarè & expressè in ea scriptū contineatur.

Ex quo consequens est, Fundamentum euerti , quo nituntur Martinistæ , Calvinistæ , alijque Sectarij, dum affirmant ; præter id quod in Sacris literis expressè positum inueneris, nihil esse credendum.

SEXTA PROPOSITIO.

POrrò, ad huius confirmationem propositionis, petitur ut Martinistæ, Calvinistæ, alijque Sectarij ostendant, vbinam scriptum inueniant Euangelium secundum Matthæum esse sacram scripturam potius quàm Euangelium secundum Nicodemum: quod cum facere non possint, credant tamen Euangelio secundum Matthæum tanquam sacrae Scripturae, fateantur necesse est, se aliqua credere, quæ sacris literis non continentur.

SEPTIMA PROPOSITIO.

Ostendi etiam non potest Catholicum aliquem virum totis his mille quingētis annis extitisse, qui Romanum Pontificem Antichristi loco habendum duxerit, aut sacrosanctum Missæ

sacrificium conuitiis insectatus fuerit: aut denique inuocationē Sanctorum, Suffragia, quæ pro defunctis fieri assolent, & similia pietatis opera ad fidem, & Religionem apertè spectantia, quæque per mille quingentos annos vniuersus orbis laudabiliter coluit, reprehenderit.

Quare Martinistas, Caluinistas, aliosque Sectarios impiè agere manifestum est, dum ea criminari non verentur.

OCTAVA PROPOSITIO.

PRimi auctores Fidei Christianæ tã in Germania inferiore, quàm in Hispania, Italia, Francia, &c. aliam fidem nec agnouerunt, nec in has regiones induxerunt; Nec maiores nostri aliam vel edocti sunt, vel receperunt, quàm Sanctam Catholicam Romanam,

manam quam eandem nos ipsi à parentibus nostris accepimus, acceptamq; hactenus conseruauimus.

Impiè igitur faciunt Martinistæ, Calvinistæ, alijque Sectarij, qui aliam quãdam suam excogitatam opinionem, tanquam certissimam fidei regulam, & purum ac putum Dei verbum populo proponunt, quàm vel vniuersus orbis agnouerit, vel ipsi à Maioribus suis didicerint. Scriptum enim legimus: *Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, Anathema sit.* Hoc est; à Deo sit ille maledictus,

CONCLUSIO.

EX his Propositionibus clarũ sit, neque Martinistas, neque Calvinistas, neque alios quosuis

Secta-

Propositiones Catholica

Sectarios hac noua sua opinio-
ne aut Deo placere, aut ad æter-
nam beatitudinem pertingere,
aut perpetuam damnationem
posse euadere: *Nam sine fide
impossibile est placere Deo.* Supe-
rius autem probatum est, Mar-
tinistas, Caluinistas, aliosque Se-
ctarios omnes, nullam habere fi-
dem, sed opinionem duntaxat
recens excogitatam, nouumque
figmentum, cui si adhærescere
pergant, absq; dubio in æternum
peribunt.

Proinde cùm & æternitas infi-
nita sit; & pænæ inferni acerbis-
simæ: sitq; vita præsentis nihil in-
certius, & nihil certiùs morte:
salutis vestræ rationem
quæso habetote.

FINIS.

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Deliberatio de reformatione Religionis Chr. per Ministros Evang

Cracovia 1606

P.lat. 2005 p#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10744262-5